

Natječaj za kratku priču za mlade Tipka DRUGO MJESTO

Barbara Bosanac: Smrt u tramvaju

Novine izviruju ispod hrpe papira, kroz prozor zapuhuje vjetar i pogađa stolić za kavu. Papiri lete po prostoriji, šušte poput suhog lišća. Zastaju trenutak u zraku, oko njih plešu čestice prašine. Trebala bih usisati. Ustajem, počinjem sakupljati dokumentaciju rasipanu po podu. Zadnje podižem prošlotjedne novine. Otvorena je stranica crne kronike, gleda me naslov: *Smrt na tramvajskoj stanici.*

Čuje se kapanje. Pogledam dolje, stranica je umrljana krvlju. Sada i bluza. Krvari mi nos. Odlazem papire u smeće, tražim maramicu, pogled na sat. Imam vremena. Zaključam ured, penjem se na kat, ulazim u stan, svlačim bluzu i bacam je u košaru za prljavi veš. Krv još uvijek curi, maramica je natopljena. Vrijeme je. Moram se požuriti. Popravljam šminku, zaključavam stan, spuštam se niz stube, gasim svjetlo u hodniku, zaključavam kuću.

Kiša mi pogađa čelo, zaboravila sam kišobran. Ponovno izlazim s kišobranom, hodam do stanice, mobitel vibrira. *Gdje si?* Piše u poruci.

Tramvaj, lupanje cipela po mokrom betonu, otvaranje vrata i zvuk zvonca, žamor. Odlazem kišobran i kaput. Renata mi maše. Grlim je i sjedam nasuprot nje. Naručujem kavu s mlijekom i kolač od maline. Njena je šalica već napola prazna.

- Kako si? - pita i gleda me onim pogledom koji ne mogu izbjeći. Sažalijevanje jer sam ostavljena. Pogled kojim me pokušava oraspoločiti.

- Bila sam i bolje - kažem.

- Ma kako i ne bi bila. Rastava je grozna stvar. - Smiješi mi se i prima me nespretno za vrhove prstiju.

Pričamo o tome još neko vrijeme iako najradije ne bih. Razumijem da smatra svojom prijateljskom dužnošću da me pokuša razvedriti. Navodno sam zadnja dva mjeseca vidljivo melankolična.

A ja u stvari nisam osjetila nikakvu promjenu. Kao kada ste prehladeni i zaštopan vam je nos. Osjećate sve kao i prije, samo u manjoj mjeri. Hrana više nije jednako ukusna, pričati je teško, a izgovoriti slovo M nemoguće. Nos konstantno curi i uvijek je potrebno uz sebe imati maramice. Zatim ga ispuhujete dok koža oko nosnica ne počne pucati i ljuštiti se. Onda kada prehlada ne prođe nakon tjedan dana, obuzima vas neko nezadovoljstvo, bezvoljni ste i ljuti jer ste se uopće prehladili. Ja sam prehladena cijeli svoj život. Voljela sam, veselila sam se, tugovala sam, ali nikada u onoj mjeri u kojoj sam trebala. Dio mene uvijek je znao da postoji intenzivnija stvarnost, da život nije samo niz razgovora i rutina. Kada bih samo prebrodila ovu prehladu i osjetila sve kako treba. Ali prehladena sam već trideset osam godina i to što sada spavam sama u bračnom krevetu samo je još jedna puna maramica.

- Ne škodi ti što posla imaš na pretek. Barem uživaš u tome - rekla je Renata i srknula ostatak kave iz šalice.

- Da - smiješim se, znam da će se osjećati bolje ako misli da pomaže. - Mislim da ga je ta moja zaokupiranost poslom i otjerala.

- Trebao je znati da si predana tome. Ne bi izgradila takvu karijeru da nisi.

Primijetivši da se razgovor vraća na istu temu, upitala sam:

- Nego, kako je kod tebe?

Osvrnula sam se po kafiću, vani se kiša pretvorila u pljusak. Na ulaznim vratima netko briše cipele na otiraču i sklapa crveni kišobran. Prije nego li se vrata zatvore uz tresak i zvuk zvonca kafićem prolazi val hladnoće i svježeg zraka.

Okrećem se natrag prema Renati. Priča o sinu, opet je u bolnici. Tek sada primjećujem koliko je umorna. Vidi se da je neispavana, zabrinuta. Kosa joj je masna, a izrast je premašio deset centimetara otkrivši pritom njenu prirodno tamnu kosu i sijede. Više ih je, puno više. Korim sama sebe. Kako nisi ranije primijetila da se muči? Pa vidiš je svaki tjedan. Trebala si joj već pomoći. Oduzmi bol. Neka nestane. To je ono što ti radiš.

Hvatam je za obje ruke, moji dlanovi pokrivaju njezine. Gledam je oči, govorim da će sve biti u redu. U njenim očima tražim nametnike. U očima vidim sve, svaku emociju, brigu, strah, uspomenu. Nametnici se razlikuju od osobe do osobe, ali su uvijek crni. Renatini izgledaju kao mala zrna graška. Mala zrna boli. Počinjem ih čupati van, presađujem ih u sebe. Proces traje,

a nas dvije više nismo u kafiću već plutamo u svemiru. Iza nas se pale i gase zvijezde, ritmično, koordinirano. Pulsiraju poput božićnih lampica. Prebacila sam sva zrnca u sebe, sada pregledavam njene oči posljednji put kako bih se uvjerila da nisam ništa izostavila.

Puštam joj ruke, trepćem. Toliko to traje u stvarnosti. Vrijeme između dva treptaja. Ja to doživljavam drugačije. Sat, dva, tri. Ovisi koliko nametnika netko ima. Renata duboko udiše i izdiše. Tim izdahom zaključala je proces. Vidim kako se iskreno smije. Zrači, ponovno je bezbrižna. I dalje se sjeća svega što se desilo, ali tu više nema boli. Ja sam je preuzela i ja je sada nosim. To je ono što ja radim.

Pričamo još neko vrijeme. Kiša već lagano prestaje, a vani je mrak. Zajedno hodamo pod mojim kišobranom, ulazimo u tramvaj, smijemo se. Ona silazi četiri stanice prije mene. Atmosfera se mijenja. Ona odlazi kući obdarena bezbrigom, a ja ostajem u tramvaju, na putu prema svojoj staroj kući, noseći njenu bol u sebi. Kašljem, a kašalj je moker. Vadim maramicu, ponovno kašljem. Maramica je krvava.

...

Kuću sam dobila od roditelja. Ponudila sam tati da živi s nama kada je mama umrla. Odbio je. Bila prevelika za nas dvoje. Djece nije bilo, pa sam prizemlje preuredila u svoj ured, u njemu otvorila polikliniku, predala se poslu. Spašavala sam ljude, uzimala njihovu bol. Uglavnom sam radila s djecom, prihvaćala bih najteže slučajeve. Brzo sam dosegнула uspjeh zbog velikog broja djece kojima sam pomogla s njihovim traumama.

Diplomu sam objesila nasred zida u svom uredu. Meni je to bila smiješna šala. Ta je diploma predstavljala moju struku. Ona me činila psihijatricom. Ona je objašnjavala zašto sam tako uspješna u očima drugih ljudi, a ja sam znala da je to sve laž. Ljudima je pomagao moj dar, sposobnost, magija ili što već to bilo. Diploma je bila samo dozvola za pomaganje ljudima. Psihijatrija me nikada nije interesirala, ništa nije. Studirala sam i doktorirala isključivo jer sam se osjećala primorana koristiti svoju sposobnost u korist drugima.

Ne sjećam se kako sam osvijestila da mogu uzimati tuđu bol i pohraniti je u sebi i nisam se njime počela koristiti sve dok nisam doktorirala. Godinama sam je se bojala. Ispada da su moji strahovi bili opravdani. Taj moj dar više se mogao opisati kao kletva. Imao je vrlo mračnu stranu.

...

Tri tjedna nakon mog izlaska s Renatom studeni se približavao kraju. Sjedila sam u uredu sa šalicom čaja u ruci i Felixom u krilu. Sjedila sam u fotelji, ispod svoje diplome, usred noći, a vani se oluja približavala kraju. Felixovo pređenje jedva je nadglašavalo grmljavinu, kišu i vjetar koji su čekali s druge strane zatvorena prozora. Sat je otkucao devet sati.

Nalikovala sam čudovištu iz filmova strave. Podočnjaci su sezali u nedogled i suprotstavljali se bolesno blijedom tenu. Koža se ljuštila, nokti popucali, bore produbile i umnožile. Ponovno sam bila rezultat svoje moći. Skupljanje goleme količine boli svih svojih pacijenata počelo je uzimati svoj danak. Valjda me trebalo tješiti to što nisam mrtva, teret koji nosim prevelik je za običnu osobu.

- Vrijeme je - šapćem u ništavilo.

Felix podigne svoju crnu glavicu i gleda me s neodobravanjem.

- Znaš da moram - govorim mu dok ga spuštam na pod, više uvjeravajući sebe nego njega - svaki mjesec ista stvar. Cilj opravdava sredstvo. Kada bih sve ostavila u sebi ne bih mogla više primati, a boli ima toliko puno. Misli na sve te nevine ljude koji moraju živjeti s tom boli. Moram to učiniti kako bih mogla nastaviti liječiti.

Spremam se za izlazak. Vrijeme je.

Ulazim u tramvaj. Nedjelja je, pun je ljudi. Lice skrivam šalom dok sjedim uz vrata. Gledam uokolo, tražim svoju žrtvu. Najčešće odabirem starije, oni su barem proživjeli dosta života, to mi ublažuje osjećaj krivnje. Ustajem i dodirujem starca koji stoji pored mene. Pravim se da se spotičem.

- Ispričavam se - kažem, pritom se ispričavajući za ono što ću učiniti - slobodno sjednite ovdje. Pomažem mu da sjedne, pritom ga gledajući u oči. Trepćem. Izlazim na prvoj sljedećoj stanici.

Sutradan se osjećam bolje. Kupujem dnevne novine na kiosku i pješke nastavljam kući. Nebo nije pokazivalo ni traga jučerašnje oluje. Sjalo je Sunce. Otvaram novine na stranici crne kronike. Gleda me naslov: *Smrt u tramvaju*.

